

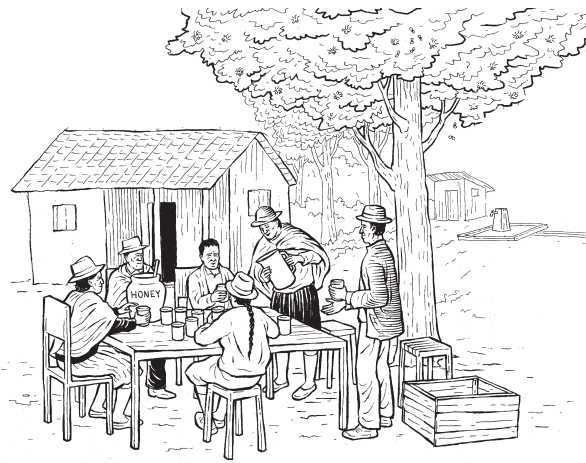
3 ການປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດໄວ້ເພື່ອທຸກໆຄົນ

ໃນພາກນີ້ແມ່ນເວົ້າກ່ຽວກັບ:

ໜ້າທີ່

+ ການປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໄວ້ເພື່ອທຸກໆຄົນ.....	23
+ ການທີ່ບໍລິສັດຍັກໃຫຍ່ມາຫາຜົນປະໂຫຍດຈາກແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ນັ້ນມັນເປັນການບັນທອນສຸຂະພາບຂອງພວກເຮົາ.....	26
+ ສ້າງອົງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນຂຶ້ນ.....	27
+ ພັດທະນາຊຸມຊົນຂອງພວກເຮົາແບບຍືນຍົງ.....	29
+ ເຄົາລົບສາຍໃຍແຫ່ງຊີວິດ.....	30
+ ການເຮັດວຽກຂອງທຳມະຊາດ.....	35
+ ການປ້ອງກັນໄພຮ້າຍຈາກມົນລະພິດ.....	37
+ ຫຼັກການປ້ອງກັນລ່ວງໜ້າ.....	38
+ ພາວະໂລກຮ້ອນ.....	39

ການປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດໄວ້ເພື່ອທຸກໆຄົນ

ການປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໄວ້ເພື່ອທຸກໆຄົນ ແຕ່ລະວິທີການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງພວກເຮົາແມ່ນມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບສຸຂະພາບຂອງພວກເຮົາ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງຊຸມຊົນໂດຍລວມ.

ເນື່ອງຈາກພວກເຮົາທຸກໆຄົນຈຳເປັນຕ້ອງນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດດັ່ງກ່າວ. ສະນັ້ນ, ພວກເຮົາທຸກໆຄົນຕ້ອງມີສ່ວນໃນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ແບ່ງປັນກັນນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຫຼົ່ານີ້. ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງ ການແບ່ງປັນກັນໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດນັ້ນແມ່ນບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ ຄົນທຸກຍາກແມ່ນໄດ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດໃນຂະນະທີ່ຄົນຮັ່ງມີຊຳຜັດໄດ້ຫຼາຍ. ລັດຖະບານ, ກອງທັບ ແລະ ບັນດາບໍລິສັດໃຫຍ່ໆແມ່ນມັກຈະໄດ້ສ່ວນແບ່ງກ່ອນໃຫຍ່ຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຫຼົ່ານີ້. ແມ່ນແຕ່ຢູ່ໃນຊຸມຊົນໜຶ່ງຄົນຮັ່ງມີແມ່ນຈະໄດ້ສ່ວນແບ່ງນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ຫຼາຍກວ່າຄົນທຸກຍາກ ແລະ ພວກເຂົາເຈົ້າກໍຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຍາດແຍ່ງກັນເອງ ເພື່ອເອົາສ່ວນແບ່ງທີ່ມີຈຳກັດນັ້ນ ການແບ່ງປັນກັນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ບໍ່ຍຸຕິທຳນີ້ ໄດ້ເປັນບໍ່ເກີດຂອງບັນຫາສຸຂະພາບອັນຮ້າຍແຮງຕໍ່ຄົນທຸກຍາກ.

ພວກເຮົາສາມາດເວົ້າເຖິງການສະຫງວນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໄວ້ ໂດຍໃຊ້ເວລາຕະຫຼອດມື້ໄດ້ແຕ່ຕາບໃດທີ່ການຈັດແບ່ງສ່ວນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ບໍ່ເທົ່າທຽມກັນນັ້ນຍັງຄົງມີຢູ່ຕໍ່ໄປ, ສຸຂະອະນາໄມກໍຈະມີໃຫ້ສະເພາະແຕ່ກັບຄົນກຸ່ມນ້ອຍທີ່ຮັ່ງມີ ແລະ ມີຍົດຖາບັນດາສັກເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນຂອງກຸ່ມຄົນທີ່ຕ້ອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຫຼົ່ານັ້ນ ເພື່ອບັນເທົາຊີວິດປະຈຳວັນຂອງພວກເຂົາ ຄືຄຳດັ່ງກ່າວຂອງຜູ້ນຳປະເທດອິນເດຍ ທ່ານ ມະຫາຕະມະ ຄານທິ ທີ່ວ່າ: “ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແມ່ນມີພຽງພໍສຳລັບທຸກໆຄົນທີ່ຈຳເປັນໃຊ້ມັນ, ແຕ່ບໍ່ພຽງພໍສຳລັບທຸກໆຄົນທີ່ກະທາຍຍາກໄດ້ມັນ.”

ຕົ້ນເຫດຂອງບັນຫາສຸຂະອະນາໄມ

ເມື່ອພິຈາລະນາເຖິງສາເຫດ ຫຼື ຕົ້ນເຫດຂອງບັນຫາສຸຂະອະນາໄມ, ວິທີໜຶ່ງແມ່ນພິຈາລະນາຈາກສິ່ງຕ່າງໆຂ້າງລຸ່ມນີ້:

- ການຂາດແຄນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຢ່າງຖືກສຸຂະອະນາໄມເຊັ່ນ: ອາກາດ ແລະ ນ້ຳທີ່ສະອາດ, ດິນ ແລະ ປ່າທີ່ອຸດົມສົມບູນ, ທີ່ພັກພາອາໄສທີ່ສະບາຍ ແລະ ປອດໄພ, ແລະ ສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງການເຮັດວຽກທີ່ປອດໄພ.
- ການມີສິ່ງທີ່ບໍ່ຈຳເປັນທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຫຼາຍເກີນໄປເຊັ່ນ: ຂີ້ເຫຍື້ອ, ສານເຄມີເປັນພິດ, ມົນລະພິດ ແລະ ອາຫານທີ່ບໍ່ມີຄຸນປະໂຫຍດຕໍ່ຮ່າງກາຍຂອງຄົນເຮົາ.

ດັ່ງໃນກໍລະນີຂອງ ປະເທດເອຄົວດໍ (ເບິ່ງພາກທີ 1), ບັນຫາສຸຂະພາບທີ່ເກີດຂຶ້ນແມ່ນມີຕົ້ນເຫດມາຈາກການຂາດແຄນສິ່ງພື້ນຖານທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ ເຊັ່ນ: ນ້ຳສະອາດ, ວິດຖາຍ ແລະ ປ່າໄມ້. ອີກຕົວຢ່າງໜຶ່ງກໍຄືກໍລະນີຂອງ ນະຄອນໂບປານ ໃນປະເທດອິນເດຍ (ເບິ່ງພາກທີ 4), ຊຶ່ງບັນຫາສຸຂະພາບແມ່ນເກີດມາຈາກບັນດາສານເຄມີເປັນພິດທີ່ມີຢູ່ຫຼາຍເກີນໄປ.

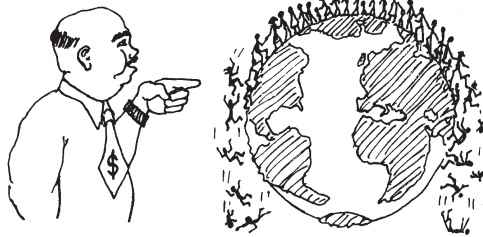
ການທີ່ຈະປັບປຸງສຸຂະອະນາໄມຂອງສອງກໍລະນີທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ມັນຂຶ້ນຢູ່ກັບປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນແຕ່ລະບ່ອນວ່າຈະມີຄວາມສາມາດປ້ອງກັນບັນດາເງື່ອນໄຂທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດ: (1) ການຂາດແຄນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນພື້ນຖານຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ, ແລະ (2) ການມີມົນລະພິດຫຼາຍເກີນໄປ ໄດ້ຫຼາຍພຽງໃດ. ສະນັ້ນ, ການທີ່ພວກເຮົາປົກປັກຮັກສາຊຸມຊົນ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງພວກເຮົາໄວ້, ສະແດງວ່າພວກເຮົາກຳລັງປ້ອງອະນາຄົດຂອງລູກໆ ຫຼານໆ ຂອງພວກເຮົາທັງໝົດ.

ມີຈຳນວນປະຊາກອນຫຼາຍເກີນໄປ? ຫຼື ມີແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນໜ້ອຍເກີນ ໄປ?

ປະລິມານນ້ຳ, ປ່າໄມ້, ແຮ່ທາດຕ່າງໆ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດອື່ນໆ ທີ່ມີຢູ່ໃນໂລກ ແມ່ນມີປະລິມານທີ່ຈຳກັດ, ໃນຂະນະທີ່ຈຳນວນຂອງຜູ້ຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນກຳລັງເຕີບໂຕຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ. ແຕ່ບັນຫາທີ່ແທ້ຈິງນັ້ນມັນບໍ່ແມ່ນຢູ່ທີ່ຈຳນວນປະຊາກອນ ແຕ່ມັນແມ່ນວິທີການແບ່ງສັນປັນສ່ວນ ແລະ ການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວຕ່າງຫາກທີ່ເປັນບັນຫາ. ບໍ່ວ່າໃນເວລາໃດກໍ່ຕາມ ແມ່ນຈະມີບຸກຄົນ ຫຼື ກຸ່ມຄົນ ທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວຫຼາຍເກີນກວ່າຈຳນວນສ່ວນແບ່ງທີ່ຕົນເອງສົມຄວນໄດ້ຮັບ, ຫຼື ເຮັດໃຫ້ເກີດມົນລະພິດຂຶ້ນຫຼາຍເກີນໄປ. ຄວາມບໍ່ສົມດຸນເຫຼົ່ານີ້ສາມາດກາຍເປັນຕົ້ນເຫດໃຫ້ເກີດບັນຫາສຸຂະອະນາໄມຕໍ່ຜູ້ອື່ນໆ.

ຄຳອະທິບາຍຂອງຄົນຮັ່ງມີກ່ຽວກັບຄວາມຍາກຈົນ ແລະ ການທຳລາຍສະພາບແວດລ້ອມນັ້ນແມ່ນເປັນຍ້ອນມີຈຳນວນປະຊາກອນຫຼາຍເກີນໄປ ໃນຂະນະທີ່ມີເນື້ອທີ່ດິນ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆທີ່ຈຳກັດທີ່ສຸດ.

ຄຳອະທິບາຍຂອງຄົນຍາກຈົນກ່ຽວກັບຄວາມຍາກຈົນ ແລະ ການທຳລາຍສະພາບແວດລ້ອມນັ້ນແມ່ນເປັນຍ້ອນການແບ່ງສັນປັນສ່ວນເນື້ອທີ່ດິນ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆທີ່ບໍ່ເປັນທຳ ຊຶ່ງວ່າສ່ວນແບ່ງເນື້ອທີ່ດິນ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕົກຢູ່ໃນມືຂອງຄົນສ່ວນໜ້ອຍທີ່ຮັ່ງມີ.

ຄົນບາງກຸ່ມຍັງເຊື່ອວ່າວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດໃນການປ້ອງກັນສະພາບແວດລ້ອມຂອງພວກເຮົາຈາກການຖືກທຳລາຍໄດ້ແມ່ນການລົດຈຳນວນປະຊາກອນໃຫ້ໜ້ອຍລົງ. ຊຶ່ງແນວຄິດນີ້ ໄດ້ນຳໄປສູ່ໂຄງການຄວບຄຸມຈຳນວນປະຊາກອນ. ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ບ່ອນໃດກໍ່ຕາມ ບັນດາໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ສາມາດທີ່ຈະພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນໄດ້ນັ້ນ ກໍ່ຍ້ອນວ່າໂຄງການດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ແກ້ໄຂບັນດາຕົ້ນເຫດຂອງການທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ, ຄວາມຍາກຈົນ ແລະ ສຸຂະພາບທີ່ເສື່ອມໂຊມ. ເມື່ອທຸກໆຄອບຄົວມີຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳເປັນພຽງພໍແກ່ການດຳລົງຊີວິດຢ່າງຖືກສຸຂະລັກສະນະ ແລະ ມີກຽດໃນສັງຄົມ, ຫຼາຍໆຄອບຄົວແມ່ນເລືອກທີ່ຈະມີລູກໜ້ອຍລົງ. ແລະ ເມື່ອໃດທີ່ບັນດາຊຸມຊົນ, ລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາໂຄງການ

ພັດທະນາຕ່າງໆໄດ້ພາກັນວາງແຜນການເພື່ອໃຫ້ເດັກນ້ອຍໄດ້ຢູ່ລອດຕໍ່ໄປໃນອະນາຄົດ, ແລະ ພ້ອມດຽວກັນກໍພັດທະນາສະຖານະພາບທາງ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ການເມືອງ ຂອງແມ່ຍິງໃຫ້ດີຂຶ້ນເມື່ອນັ້ນບັນຫາທີ່ເອີ້ນວ່າ “ບັນຫາປະຊາກອນ” ກໍຈະຖືກແກ້ຕົກໄປ.

ການຫຼຸດຈຳນວນປະຊາກອນໂລກລົງນັ້ນຈະບໍ່ຊ່ວຍແກ້ບັນຫາການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ບໍ່ສົມດຸນ ຫຼື ເທົ່າທຽມກັນນັ້ນໄດ້. ແລະ ວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ຈະຫຼຸດຜົນກະທົບຂອງປະຊາກອນທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມນັ້ນໄດ້ກໍຄືໃຫ້ກຸ່ມຄົນຮັ່ງມີນັ້ນນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວນັ້ນໜ້ອຍລົງ, ໃຊ້ຢ່າງປະຢັດເພື່ອມີໄວ້ໃຊ້ໃນອະນາຄົດ ແລະ ບໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມົນລະພິດຫຼາຍເກີນໄປ. ເມື່ອມີການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳການໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນຂອງກຸ່ມຄົນດັ່ງກ່າວ, ພວກເຮົາຈຶ່ງຈະເລີ່ມໝັ້ນໃຈໄດ້ວ່າ ພວກເຮົາມີແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນພຽງພໍໃຫ້ກັບທຸກໆຄົນໄດ້ຢູ່ຢ່າງຖືກສຸຂະອະນາໄມ.

ການທີ່ບໍລິສັດຍັກໃຫຍ່ມາຫາຜົນປະໂຫຍດຈາກແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນນັ້ນມັນເປັນການບັນທອນສຸຂະພາບຂອງພວກເຮົາ

ຄືດັ່ງໃນກໍລະນີທີ່ເກີດບັນຫາວິກິດທາງດ້ານສຸຂະພາບຢ່າງຮຸນແຮງໃນແຖບແຄມຝັ່ງທະເລຂອງປະເທດ ເອຄົວດໍ (ເບິ່ງພາກທີ 1) ນັ້ນແມ່ນເກີດຂຶ້ນຍ້ອນບໍລິສັດໃຫຍ່ບໍລິສັດໜຶ່ງໄດ້ຈ້າງປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ໃນເຂດດັ່ງກ່າວຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ. ຊຶ່ງປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ນະບ່ອນນັ້ນບໍ່ພຽງແຕ່ສູນເສຍປ່າໄມ້ທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ຮັກສາຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ ແລະ ເປັນກຳແພງປ້ອງກັນພາຍຸໃຫ້ພວກເຂົາເຈົ້າເທົ່ານັ້ນ, ພວກເຂົາຍັງສູນເສຍແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ສຳຄັນຕໍ່ການດຳເນີນຊີວິດປະຈຳວັນ ເຊັ່ນ: ແຫຼ່ງອາຫານ, ແຫຼ່ງເຊື້ອໄຟ (ຟື້ນດັງໄຟ), ຢາປົວພະຍາດ ແລະ ອື່ນໆ. ເມື່ອປ່າຜົນໃຫຍ່ທີ່ສູນເສຍໄປນັ້ນບໍ່ສາມາດເອົາກັບຄືນມາໄດ້ນັ້ນກໍໝາຍວ່າ ຊຸມຊົນທີ່ເພິ່ງພາອາໄສມັນ ແລະ ຄົນຮຸ່ນຕ່າງໄປກໍຈະບໍ່ມີໂອກາດໄດ້ສຳຜັດມັນອີກຕໍ່ໄປ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ບັນດາບໍລິສັດໃຫຍ່ໆແມ່ນຄຳນຶງເຖິງແຕ່ໝາກຜົນ (ຫຼື ຜົນກຳໄລ) ຂອງການເຮັດທຸລະກິດຈາກແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນ (ເຊັ່ນ: ໄມ້ທ່ອນ, ນ້ຳມັນ, ນ້ຳ, ແກ່ນກ້າເບ້ຍໄມ້, ຫຼື ແມ່ນແຕ່ແຮງງານຄົນ) ຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະມາຄິດເຖິງການປົກປ້ອງ ຫຼື ພັດທະນາຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນພື້ນທີ່ການເຮັດທຸລະກິດຂອງພວກເຂົາໃຫ້ດີຂຶ້ນ ທັງໆທີ່ປະຊາຊົນເຫຼົ່ານັ້ນກໍຈຳເປັນອາໄສແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນໃນການດຳເນີນຊີວິດປະຈຳວັນເຊັ່ນກັນ. ອັນແທ້ຈິງມັນກໍແມ່ນທີ່ບັນດາບໍລິສັດເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ສ້າງງານ ຫຼື ລາຍໄດ້ແກ່ປະຊາຊົນເຫຼົ່ານັ້ນແທ້ ແຕ່ມັນຜິດເປັນວຽກ ຫຼື ລາຍໄດ້ໄລຍະສັ້ນໆ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນບັນດາບໍລິສັດທີ່ສົ່ງອອກວັດຖຸດິບ ຫຼື ນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເພື່ອການສົ່ງອອກ ແລະ ເມື່ອໃດທີ່ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນໝົດລົງ ພວກເຂົາກໍຈະໜີອອກໄປ ແລະ ປ່ອຍໃຫ້ປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນນັ້ນໆຕົກທຸກໄດ້ຍາກໜັກກວ່າເກົ່າ.

ສ້າງອົງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນຂຶ້ນ

ການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງສະເໝີພາບ ແລະ ເປັນທຳກັບທຸກໆຄົນ ນັ້ນ ຄືການທີ່ປະຊາຊົນທຸກໆຄົນມີສິດມີສຽງໃນການຕັດສິນວ່າຈະແບ່ງ ແລະ ນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ນັ້ນແນວໃດໃຫ້ເໝາະສົມ. ຊຶ່ງການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃຫ້ສະເໝີພາບແລະເປັນທຳກັບທຸກໆຄົນນັ້ນມີຫຼາຍຮູບການ ແລະ ທຸກຮູບການທັງໝົດນັ້ນ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ອາໄສການສຶກສາອົບຮົມປະຊາຊົນ ແລະ ການສ້າງອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນຂຶ້ນມາຮ່ວມໄມ້ຮ່ວມມືກັນຊ່ວຍກັນເຮັດຈຶ່ງຈະສຳເລັດລົງໄດ້.

ບັນຫາສຸຂະອະນາໄມນັ້ນເປັນບັນຫາຂອງຊຸມຊົນຊຶ່ງມັນກໍ່ຕ້ອງໃຊ້ເວລາຈຶ່ງຈະແກ້ໄຂໄດ້ ໃນໄລຍະເວລານັ້ນທຸກໆຄົນໃນຊຸມຊົນນັ້ນໆ ຕ້ອງໄດ້ຮ່ວມໄມ້ຮ່ວມມືກັນປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່ໄວ້ ໂດຍການກໍ່ຕັ້ງອົງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນຂຶ້ນ.

ຄືດັ່ງຕົວຢ່າງກໍລະນີທີ່ເກີດການລະບາດຂອງໂລກອະທິວາໃນປະເທດ ເອຄົວດໍ, ຊາລູດ ປາຣາ ເອວ ປູເອບໂບ ໄດ້ປຸກລະດົມຊຸມຊົນໃຫ້ມີສະຕິໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ຮັບມືກັບໂລກດັ່ງກ່າວ ໂດຍຜ່ານທາງຄະນະກຳມະການສົ່ງເສີມສຸຂະພາບທີ່ລາວໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ. ຊຶ່ງຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວໄດ້ອອກໄປໃຫ້ທັງຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບການປຸງແຕ່ງເຄື່ອງດື່ມ

ເພື່ອຕື່ມທິດແທນການຂາດນ້ຳຂອງຮ່າງກາຍ ແລະ ໃຫ້ການບໍລິການກໍ່ສ້າງວິດຖ່າຍ ແລະ ລະ ບົບສະໜອງນ້ຳສະອາດໃຫ້ໃໝ່. ນອກຈາກ ນີ້ແລ້ວຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວກໍ່ຍັງ ໄດ້ປັບປຸງລະບົບສາທາລະນະສຸກໃຫ້ເຂັ້ມ ແຂງໂດຍການຮັກສາສະຖານີ ອະນາໄມ ໄວ້ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນກໍ່ຈັດການໃຫ້ຄວາມ ຮູ້ໃນການຮັກສາສຸຂະພາບຢູ່ຕາມໂຮງຮຽນ, ສວນສາທາລະນະ ແລະ ເຮືອນປະຊາຊົນ. ຍິ່ງ ໄປກວ່ານັ້ນຄະນະກຳມະການດັ່ງກ່າວຍັງໄດ້ຂົນຂວາຍໃຫ້ປະຊາຊົນຈັດຕັ້ງອົງກອນປະ ຊາຊົນ(ເຊັ່ນ: ຄະນະສິ່ງເສີມສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ການດຳເນີນໂຄງການນຳກັບຄືນມາໃຊ້ໃໝ່ ເພື່ອຊ່ວຍກັນສິ່ງເສີມສຸຂະອະນາໄມໃຫ້ດີຂຶ້ນໄປເລື້ອຍໆ.

ເມື່ອມີຄະນະກຳມະການສິ່ງ ເສີມສຸຂະພາບໃນແຕ່ລະ ບ້ານພວກເຂົາເຈົ້າສາມາດ ຈະຕັດສິນວ່າບັນຫາສຸຂະ ພາບໃດຄວນຈະແກ້ໄຂກ່ອນ ແລະ ຫຼັງ.

ນອກຈາກວຽກທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ແລ້ວ ຊາລູດປາຣາເອວປູເອບໂບຍັງເຮັດວຽກໃຫ້ ອົງກອນພັດທະນາອື່ນໆອີກທີ່ໃຫ້ການຊ່ວຍທາງດ້ານການເງິນ, ບັນດາທັກສະດ້ານວິຊະວະ ກຳສາຂາ ຕ່າງໆ, ຢາປົວພະຍາດ, ແລະ ວັດຖຸສິ່ງຂອງອື່ນໆອີກທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການພັດທະນາ. ແລະ ພ້ອມດຽວ ກັນນັ້ນ ພວກເຂົາກໍ່ຍັງເນັ້ນການສິ່ງເສີມປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ມີຄວາມ ສາມາດບໍລິຫານ ແລະ ນຳໃຊ້ວັດຖຸອຸປະກອນນັ້ນໆດ້ວຍຕົນເອງ, ແລະ ກໍ່ຍັງຊຸກຍູ້ໃຫ້ທຸກໆ ຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການ ວາງແຜນ ແລະ ຕັດສິນໃຈໃນການຂະຫຍາຍໂຄງການພັດທະ ນານັ້ນອອກໄປອີກ.

ເພື່ອຮັບປະກັນໄດ້ສຸຂະພາບທີ່ດີຂອງຊຸມຊົນໃນອະນາຄົດໃນກໍລະນີທີ່ລັດຍັງບໍ່ທັນ ຕອບສະໜອງສິ່ງທີ່ຈຳເປັນແກ່ປະຊາຊົນເທື່ອນັ້ນ, ປະຊາຊົນຕ້ອງໄດ້ສ້າງອົງການຈັດຕັ້ງ ຂອງຕົນຂຶ້ນມາຮັບມືກັບບັນຫາສຸຂະພາບນັ້ນກ່ອນຄືກໍລະນີທີ່ ຊາລູດປາຣາເອວປູເອບໂບ ໄດ້ນຳພາປະຊາຊົນເຮັດທີ່ປະເທດເອຄົວດໍ. ເມື່ອລັດເຫັນວ່າ ປະຊາຊົນໄດ້ລົງມືແກ້ໄຂບັນ ຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນດ້ວຍຕົນເອງ ລັດກໍ່ຈະເຂົ້າມາຊ່ວຍໃນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນອີກແຮງໜຶ່ງ.

ສິ່ງສຳຄັນກໍ່ຄືການສ້າງອົງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນທີ່ເຂັ້ມແຂງ. ການຈະສ້າງອົງການຈັດ ຕັ້ງຊຸມຊົນທີ່ເຂັ້ມແຂງໄດ້ນັ້ນມັນຕ້ອງໃຊ້ເວລາຫຼາຍ ແລະ ຕ້ອງຜ່ານຜ່າບັນຫາຫຍຸ້ງຍາກ ຕ່າງໆ. ການແກ້ໄຂບັນຫາບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນອົງການຈັດຕັ້ງນັ້ນບາງຄັ້ງມັນກໍ່ຍາກຫຼາຍ ແທ້ໆ ເຊັ່ນ: ບັນຫາການຈັດສັນລາຍຮັບສຳລັບຄວາມຕ້ອງການຂອງສຸຂະພາບທີ່ດີໄລຍະ ກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ. ຖ້າຈະແກ້ໄຂບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງ ໃນດ້ານຂອງຄວາມຕ້ອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຂອງແຕ່ລະກຸ່ມໃນຊຸມຊົນນັ້ນໆ (ເຊັ່ນ: ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ ຄວາມຕ້ອງການຂອງເພດຍິງ ແລະ ເພດຊາຍ, ກຳມະກອນ, ຊາວນາ, ພະນັກງານປ່າໄມ້, ຟາມລ້ຽງສັດ, ອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆ, ບັນດານັກພັດທະນາທີ່ດິນ, ແລະ ອື່ນໆ). ຊຶ່ງຄວາມແຕກຕ່າງດັ່ງກ່າວນັ້ນສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂຶ້ນໃນຊຸມຊົນ

ແລະ ໃນອົງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນໄດ້ ແລະ ເມື່ອເກີດມີການຂັດແຍ່ງ ວິທີທາງອອກທີ່ຈະສາມາດ
ຫຼຸດຄວາມຂັດແຍ່ງລົງໄດ້ ແລະ ກໍ່ຍັງເປັນການສ້າງອົງການຈັດຕັ້ງຊຸມຊົນໃຫ້ເຂັ້ມແຂງໄດ້ນັ້ນແມ່ນ
ການມີຈຸດໝາຍລວມຂອງການພັດທະນາສຸຂະພາບຊຸມຊົນຮ່ວມກັນແລ້ວ ຈາກນັ້ນກໍ່ຊອກຫາວິທີ
ທາງ ໃຫ້ທຸກໆພາກສ່ວນມາຊ່ວຍກັນເພື່ອກ້າວໄປເຖິງຈຸດໝາຍດັ່ງກ່າວ.

ພັດທະນາຊຸມຊົນຂອງພວກເຮົາແບບຍືນຍົງ

ເພື່ອສ້າງຄວາມຍືນຍົງໃຫ້ກັບສະຖາບັນ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຫຼື ຊຸມຊົນນີ້ກໍ່ແມ່ນ ເພື່ອຕອບ
ສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານໃນຊີວິດປະຈຳວັນຂອງຄົນເຮົາໃນຂະນະດຽວກັນແມ່ນໄດ້
ມີການວາງແຜນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງຄວາມຕ້ອງການຂອງຄົນຮຸ່ນຫຼັງໃນອະນາຄົດ. ຢູ່ອ້ອມຮອບໂຕ
ຂອງພວກເຮົາກໍ່ຄືຢູ່ໃນບົດຕ່າງໆໃນປຶ້ມຫົວນີ້ ພວກເຮົາສາມາດເຫັນຕົວຢ່າງຂອງລະບົບທີ່ຍືນຍົງ
ແລະ ບໍ່ຍືນຍົງ, ຈາກສະຖາບັນຕ່າງໆໃນຊຸມຊົນເຊັ່ນ: ຄູນິກສຸຂະພາບ ຫຼື ບັນດາໂຄງການທີ່ເອົາມານຳ
ເອົາທີ່ໃຊ້ແລ້ວນຳມາໃຊ້ຄືນເພື່ອປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຊັ່ນ: ປ່າໄມ້, ທົ່ງຫຍາ,
ແລະ ແຫຼ່ງນ້ຳຕ່າງໆ.

ໜຶ່ງໃນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ສຸດທີ່ຄົນເຮົາກຳລັງປະເຊີນໃນທຸກມື້ນີ້ແມ່ນຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອ
ໃຫ້ໄດ້ມາຕາມຄວາມຕ້ອງການທັງໝົດໂດຍບໍ່ໃຫ້ເປັນອັນຕະລາຍຢ່າງໃດຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ໃຫ້
ອາຫານ, ທີ່ພັກພາອາໄສເຊັ່ນ: ບ້ານເຮືອນ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ, ໃຫ້ນ້ຳ, ພະລັງງານ ແລະ ຢາປົວພະຍາດ,
ແລະ ມັນຍັງເປັນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງຄວາມຢູ່ລອດຂອງຄົນເຮົາ.

ບັນດານັກການເມືອງ ແລະ ບໍລິສັດມັກກ່າວເຖິງຄວາມມຸ່ງຫວັງເພື່ອໃຫ້ມີ “ການພັດທະນາ
ແບບຍືນຍົງ” ແຕ່ໃນກໍລະນີສ່ວນຫຼາຍ, ໃນຄຳເວົ້າທີ່ວ່າ “ຄວາມຍືນຍົງ” ມັນຖືກນຳໃຊ້ພຽງແຕ່ສິ່ງເສີມ
ຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ອຳນາດທາງດ້ານການເມືອງຂອງເຂົາເຈົ້າເທົ່ານັ້ນ. ໃນທີ່ສຸດ, ພວກເຂົາໄດ້ນຳເອົາ
ອາຫານທີ່ດີຕໍ່ສຸຂະພາບ, ທາງອາກາດສົດ ແລະ ນ້ຳທີ່ສະອາດ ແລະ ດຳລົງຊີວິດທີ່ປອດໄພ, ໃນຂະນະ
ທີ່ພວກເຮົາເຮັດໃຫ້ມີນະພົດຫຼາຍຂຶ້ນ, ການທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຈັບເປັນກໍ່ຈະຕາມມາພາຍຫຼັງ.

ບາງໜັກການພື້ນຖານຂອງຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ວິທີການຕ່າງໆທີ່ຊຸມຊົນໄດ້ນຳໃຊ້ແມ່ນອະ
ທິບາຍໃນໜ້າຕໍ່ໄປນີ້. ພວກເຮົາຫວັງວ່າຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ ຈະຊ່ວຍໃນການຈັດການໂຄງການແບບຍືນຍົງ
ໃນຊຸມຊົນຂອງທ່ານເອງ.

ເຄົາລົບສາຍໄຍແຫ່ງຊີວິດ

ໃນໂລກຂອງທຳມະຊາດນັ້ນມີສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຢູ່ຫຼາກຫຼາຍຊະນິດ ເຊັ່ນ: ມະນຸດ, ພືດ, ສັດ ແລະ ແມງໄມ້ຊະນິດຕ່າງໆ ທີ່ເອີ້ນຊື່ທາງວິທະຍາສາດວ່າ ຊີວະພາບ. ກ່ອນໜ້າທີ່ນັກວິທະຍາສາດຕັ້ງຊື່ດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ຫຼາຍຄົນໄດ້ສອນລູກຫຼານຂອງຕົນກ່ຽວກັບສາຍໄຍແຫ່ງຊີວິດ. ຄືດັ່ງກັບໄຍແມງມຸມທີ່ໜຽວແໜ້ນນັ້ນແມ່ນຖືກສ້າງຂຶ້ນຈາກໄຍຫຼາຍໆເສັ້ນເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັນ ແລະ ສາຍໄຍຊີວິດກໍ່ເຊັ່ນດຽວກັນຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງມັນກໍ່ຂຶ້ນກັບການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັນຂອງສິ່ງທີ່ມີຊີວິດທັງໝົດ ຫຼືວ່າ ທຸກຊີວິດໃນສາຍໄຍໜຶ່ງໆນັ້ນຢູ່ໄດ້ເພາະອາໄສອີກຊະນິດໜຶ່ງ. ຊຶ່ງສາຍໄຍຊີວິດນັ້ນຕ້ອງຢູ່ໃນສະພາວະທີ່ສົມດຸນນັ້ນກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ສິ່ງມີຊີວິດທີ່ມີຢູ່ແຕ່ລະຊະນິດຕ້ອງມີຈຳນວນພໍດີບໍ່ຫຼາຍ ແລະ ກໍ່ບໍ່ໜ້ອຍເກີນໄປຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໜຶ່ງ.

ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ໃນສາຍໄຍຊີວິດຢູ່ພື້ນທີ່ແຫ່ງໜຶ່ງທີ່ມີມະນຸດ, ໝາຈັ່ງຈອກ, ນົກ ແລະ ແມງໄມ້. ມະນຸດເຮົາມີສຸຂະພາບແຂງແຮງດີ ເພາະໄດ້ໝາກໄມ້ເປັນອາຫານ. ຊຶ່ງໝາກໄມ້ນັ້ນເປັນໝາກຜົນຂອງການປະສົມເກສອນຂອງແມງໄມ້ຊະນິດຕ່າງໆ. ນົກກໍ່ກິນແມງໄມ້ເປັນອາຫານ ແລະ ນົກເອງກໍ່ເປັນອາຫານຂອງໝາຈັ່ງຈອກອີກຕໍ່ໜຶ່ງ ເພາະຖືກໝາຈັ່ງຈອກລ່າ. ເມື່ອໃດທີ່ສາຍໄຍຊີວິດນະທີ່ແຫ່ງນີ້ຂາດຄວາມສົມດຸນຂຶ້ນມາມັນກໍ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບໄປຍັງອີກສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຊະນິດອື່ນໆອີກ ເຊັ່ນ: ຖ້າຈຳນວນໝາຈັ່ງຈອກລົດລົງເພາະຖືກລ່າເນື່ອງຈາກມັນໄປກິນໄກ່ຂອງຄົນ ຈຳນວນຂອງນົກກໍ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ສິ່ງຜົນໃຫ້ຈຳນວນຂອງແມງໄມ້ນັ້ນລົດລົງເພາະຖືກນົກກິນ. ເມື່ອຈຳນວນຂອງແມງໄມ້ໜ້ອຍ ມະນຸດເຮົາກໍ່ມີໝາກໄມ້ກິນເປັນອາຫານນັ້ນໜ້ອຍລົງ ນັ້ນກໍ່ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ມີແມງໄມ້ເປັນຕົວປະສົມເກສອນໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ເພື່ອໃຫ້ມີໝາກໄມ້.

ສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ມະນຸດເຮົາມີສຸຂະພາບທີ່ສົມດຸນໄດ້ນັ້ນ ບໍ່ວ່າໃນປະຈຸບັນ ກໍ່ຄືໃນອະນາຄົດເຮົາຕ້ອງໄດ້ຮັກສາສາຍໄຍຊີວິດເອົາໄວ້.

ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວມັນຕ່າງຈາກຕົວຢ່າງທີ່ຍົກມາທີ່ຈຳນວນໝາຈອກຊະນິດດຽວທີ່ໜ້ອຍລົງ ແລະ ມັນກໍ່ສົ່ງຜົນທ້ອນຕໍ່ກັບການດຳລົງຊີວິດຂອງມະນຸດເຮົາ, ເພາະວ່າໂລກເຮົາໃນປະຈຸບັນກຳລັງປະເຊີນໜ້າກັບຄວາມສູນເສຍທາງຊີວະພາບຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ພຶດພັນ ແລະ ສັດຫຼາຍໆຊະນິດກຳລັງສູນພັນໄປຈາກໂລກຂອງພວກເຮົາໃນແຕ່ລະປີ. ນອກຈາກຊີວະພາບຈະມີຄຸນຄ່າໃນຕົວຂອງພວກມັນເອງແລ້ວ ມັນຍັງມີຄຸນຄ່າໃນການປົກປັກຮັກສາສຸຂະພາບຂອງມະນຸດເຮົານຳ.

ຖ້າສາຍໄຍຊີວິດເສຍຫາຍມັນກໍ່ພາໃຫ້ເກີດໂລກໄພໄຂ້ເຈັບຊະນິດໃໝ່ໆຂຶ້ນ

ການສູນເສຍຄວາມສົມບູນຂອງລະບົບຊີວະພາບນັ້ນໝາຍເຖິງຊະນິດຂອງພືດ ແລະ ສັດນັ້ນມີໜ້ອຍລົງ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍ່ເກີດຄວາມບໍ່ສົມດຸນທາງທຳມະຊາດລະຫວ່າງ ຄົນ, ສັດ ແລະ ພືດພັນຕ່າງໆ. ຊຶ່ງຄວາມສູນເສຍທາງຄວາມສົມບູນຂອງລະບົບຊີວະພາບແມ່ນເປັນຕົ້ນເຫດທີ່ພາໃຫ້ເກີດໂລກໄພໄຂ້ເຈັບຊະນິດໃໝ່ໆຂຶ້ນ. ສອງກໍລະນີຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນຍົກໃຫ້ເຫັນການລະບາດຂອງໂລກໄພໄຂ້ເຈັບຊະນິດໃໝ່ໆທີ່ເກີດມາຈາກການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າໃນທະວີບອາຟຼີກກາ ແລະ ປະເທດ ອາເມລິກາ.

- ຢູ່ທະວີບອາຟຼີກກາ ຊຶ່ງໄດ້ມີການລະບາດຂອງໂລກໃໝ່ໆ ເຊັ່ນ: ໂລກ ລີສມານີອາຊິສ (leishmaniasis), ໄຂ້ໝາກເຫຼືອງ, ໂລກນອນບໍ່ຫຼັບ. ຊຶ່ງໂລກເຫລົ່ານີ້ແຜ່ລະບາດແມ່ນຍ້ອນມີແມງໄມ້ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍເປັນພາຫະນຳເຊື້ອ. ການທີ່ຈຳນວນຂອງແມງໄມ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວານັ້ນ ແມ່ນເປັນຍ້ອນເງື່ອນໄຂທາງທຳມະຊາດອຳນວຍ. ເນື່ອງຈາກປ່າໄມ້ທີ່ເປັນຕົວດູດຊຶມນ້ຳ ແລະ ເປັນທີ່ອາໄສຂອງບັນດາສັດ ແລະ ນົກຖືກທຳລາຍເພື່ອຂະຫຍາຍເມືອງ ແລະ ເນື້ອທີ່ການກະສິກຳ (1) ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດມີບວກ ຫຼື ໜອງທີ່ມີນ້ຳຂັງຢູ່ທົ່ວໄປ ແລະ ມັນກໍ່ເປັນແຫຼ່ງເພາະພັນທີ່ດີໃຫ້ແກ່ແມງໄມ້ເຫລົ່ານັ້ນ ແລະ (2) ເມື່ອບໍ່ມີປ່າ ບັນດານົກ ແລະ ສັດທີ່ກິນແມງໄມ້ນັ້ນກໍ່ໜີໄປ.
- ໃນອາເມລິກາເໜືອ ໄດ້ເກີດມີການລະບາດຂອງໂລກ Lyme ຊຶ່ງໝູ່ຕິນຂາວເປັນພາຫະນຳເຊື້ອໂລກ ລາຍມີ Lyme ມາແຜ່ໃສ່ຄົນ. ສາຍເຫດຂອງການລະບາດແມ່ນເນື່ອງມາຈາກປ່າໄມ້ໄດ້ຖືກຕັດເປັນບໍລິເວນກວ້າງຂວາງ ຊຶ່ງມັນໄດ້ສ້າງເງື່ອນໄຂອັນເໝາະສົມໃຫ້ແກ່ການຂະຫຍາຍພັນຂອງໝູ່ຕິນຂາວ. ນັ້ນກໍ່ຍ້ອນວ່າ ເມື່ອປ່າໄມ້ຖືກທຳລາຍແຫຼ່ງອາຫານຂອງພວກມັນກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນບັນດາສັດທີ່ກິນພວກໝູ່ຕິນຂາວນີ້ກໍ່ມີຈຳນວນໜ້ອຍລົງ.

ບັນດາພືດສະໝຸນໄພຕ່າງໆກໍ່ຂຶ້ນຢູ່ກັບຄວາມສົມບູນຂອງລະບົບຊີວະພາບ

ການປົກປັກຮັກສາສາຍໄຍຊີວິດ ແລະ ລະບົບຊີວະພາບໃຫ້ສົມບູນນັ້ນກໍ່ເກົ່າກັບພວກເຮົາ ສາມາດຮັກສາວັດທະນະທຳ ຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ການແພດແຜນໂບຮານໄວ້ໄດ້. ບັນດາຢາປວພະຍາດນັ້ນແມ່ນເຮັດມາຈາກພືດພັນຊະນິດຕ່າງໆ ແລະ ເມື່ອໃດທີ່ປ່າໄມ້ຖືກທຳລາຍ, ແມ່ນ້ຳ ແລະ ຫ້ວຍບຶງຕ່າງໆເຫຼືອດແຫ້ງເມື່ອນັ້ນພວກເຮົາຈະສູນເສຍບັນດາພືດສະໝຸນໄພຕ່າງໆໄປພ້ອມໆກັບຄວາມຮູ້ທາງການແພດແຜນບູຮານ.

ໂດຍທົ່ວໄປປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຮຸ້ນຈຳໃຊ້ພືດສະໝຸນໄພຕ່າງໆແມ່ນຈະຮູ້ວິທີການເກັບກຽມມາໃຊ້ ແລະ ອະນຸລັກອີກສ່ວນໄວ້ໃຊ້ຕໍ່ໄປໃນອະນາຄົດ, ການເຮັດເຊັ່ນນີ້ມັນເປັນການປົກປ້ອງທັງລະບົບຊີວະພາບ ແລະ ຮີດຄອງການຮັກສາແບບໂບຮານໄວ້.

ແຫຼ່ງອາຫານການກິນທີ່ອຸດົມສົມບູນກໍ່ຂຶ້ນກັບຄວາມສົມບູນຂອງລະບົບຊີວະພາບ

ການປູກພືດຜັກສ່ວນຄົວຕ່າງໆມີຜົນປະໂຫຍດທັງສອງຢ່າງຄື: ຊ່ວຍສ້າງຄວາມສົມບູນໃຫ້ກັບລະບົບຊີວະພາບ ແລະ ມີອາຫານການກິນທີ່ສົມບູນ

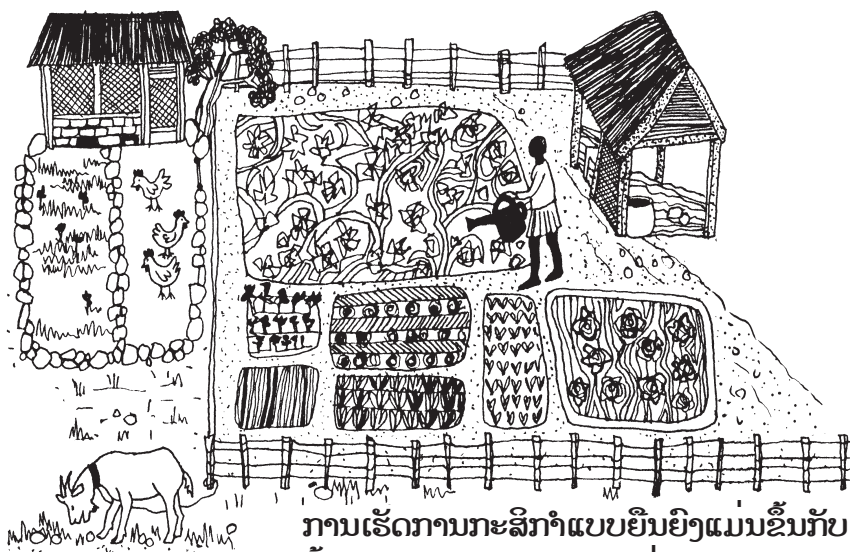
ການກິນອາຫານຄົບໝູ່ເຮັດໃຫ້ມີສຸຂະພາບທີ່ສົມບູນດີເຊັ່ນ: ໝາກໄມ້, ຜັກ, ສາລີ ແລະ ອາຫານທີ່ຫາມາໄດ້ຈາກທຳມະຊາດ ເຊັ່ນ: ໝາກເບີຣີ, ປາ ແລະ ສັດປ່າ. ເມື່ອເກີດການສູນເສຍຄວາມສົມບູນຂອງລະບົບຊີວະພາບນັ້ນໝາຍເຖິງອາຫານການກິນທີ່ສົມບູນຂອງພວກເຮົາກໍ່ສູນເສຍໄປນຳ ຊຶ່ງການທີ່ຂາດເຂີນອາຫານນັ້ນແມ່ນເປັນສາເຫດໃຫ້ທຸກໆຄົນໃນຊຸມຊົນປະເຊີນໜ້າກັບບັນຫາການຂາດແຄນສານອາຫານໃນຮ່າງກາຍ ອັນເນື່ອງມາຈາກການກິນອາຫານບໍ່ຄົບໝູ່ນັ້ນເອງ.

ການເຂົ້າໃຈເຖິງໜ້າທີ່ຂອງສາຍໄຍຊີວິດ ທັງ ກູ້ເຣຍ ແລະ ຊາລູດ ປາຣາ ເອວ ປູເອບ ໂບ ກໍ່ໄດ້ພາປະຊາຊົນໃນຊຸມຊົນລົງມືຮັກສາສາຍໄຍຊີວິດໂດຍການລຽງເຜິ້ງ ແລະ ປູກຕົ້ນໄມ້. ເພາະພວກເຂົາຮູ້ວ່າ ບັນດາຕົ້ນໄມ້ຊະນິດຕ່າງໆ ກ່ອນຈະອອກຜົນໄດ້ແມ່ນຕ້ອງການປະສົມເກສອນໃຫ້ພວກມັນ ແລະ ນັ້ນກໍ່ແມ່ນໜ້າທີ່ຂອງເຜິ້ງ ທີ່ຕ້ອງການທັງນ້ຳຫວານ ແລະ ເກສອນຈາກດອກໄມ້ຊະນິດຕ່າງໆເພື່ອມາຜະລິດນ້ຳເຜິ້ງ. ການອອກຕະເວນອອກໄປຫານ້ຳຫວານ ແລະ ເກສອນຂອງເຜິ້ງນັ້ນເປັນວິທີການປະສົມເກສອນຕາມທຳມະຊາດທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ຕ່າງຈຸດອອກອອກຜົນໄດ້. ສະນັ້ນ ການລຽງເຜິ້ງ ແລະ ປູກຕົ້ນໄມ້ນັ້ນຈຶ່ງເປັນການສ້າງຄວາມສົມດຸນໃຫ້ແກ່ສາຍໄຍຊີວິດ ແລະ ກໍ່ເປັນການຜະລິດອາຫານໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນນຳ.

ລະບົບຊີວະພາບສົມບູນຊ່ວຍໃຫ້ໝາກຜົນຜະລິດພືດພັນທັນຍາຫານດີ

ອັນທີ່ຈຶ່ງແລ້ວ ປະຊາຊົນໄດ້ເກັບກຽວເອົາເຂົ້າ, ເຂົ້າບາເຣ, ສາລີ ແລະ ທັນຍະພືດຕ່າງໆ ທີ່ມີຕາມທຳມະຊາດມາເປັນອາຫານມາໄດ້ເປັນເວລາດົນນານແລ້ວ. ຊຶ່ງວ່າພືດພັນທັນຍາຫານເຫຼົ່ານີ້ອອກດອກ ແລະ ໃຫ້ຜົນໄດ້ກໍຕ້ອງໄດ້ອາໄສບັນດາແມງໄມ້ ແລະ ສັດຊະນິດຕ່າງໆມາຊ່ວຍປະສົມເກສອນ.

ໃນປະຈຸບັນນີ້ ການເຮັດການກຳສິກຳນັ້ນແມ່ນຜະລິດເພື່ອອອດສະຫະກຳ ຊຶ່ງໄດ້ມີການນຳໃຊ້ເຄື່ອງກົນຈັກທາງການກະສິກຳ ແລະ ສານເຄມີທີ່ມີພິດເຂົ້າມາຊ່ວຍໃນຂະບວນການຜະລິດ ແລະ ພວກມັນກໍເຮັດໃຫ້ມີຜົນຜະລິດດີກວ່າການຜະລິດແບບເດີມ. ແຕ່ວ່າການທີ່ນຳໃຊ້ສານເຄມີນັ້ນ ພັດໄປທຳລາຍພືດ, ແມງໄມ້ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຄວາມສົມບູນຂອງດິນເສຍໄປ. ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ການນຳໃຊ້ສານເຄມີນັ້ນມັນຈະຊ່ວຍເພີ່ມຜົນຜະລິດໄດ້ກໍ່ພຽງລະດູດຽວເທົ່ານັ້ນ ແລະ ລະດູຕ່ຳໆມາການຜະລິດກໍຈະຫຼຸດລົງໄປເລື້ອຍໆ ແລະ ຜົນທີ່ຕາມມານັ້ນກໍຄືບໍ່ມີບັນດາອາຫານທີ່ມີປະໂຫຍດຕໍ່ສຸຂະພາບຢ່າງພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການ.

ການເຮັດການກະສິກຳແບບຍືນຍົງແມ່ນຂຶ້ນກັບ ແລະ ປ້ອງກັນລະບົບຊີວິດວິທະຍາທີ່ຫລາກຫຼາຍ.

ສະນັ້ນ ການເຮັດການກະສິກຳແບບຍືນຍົງເທົ່ານັ້ນ ທີ່ຈະສາມາດເພີ່ມຜົນຜະລິດ ແລະ ກໍຍັງສາມາດຫຼຸດບັນຫາສັດຕູພືດຕ່າງໆທີ່ມາທຳລາຍພືດຜັກທີ່ປູກໄວ້ນັ້ນ. ການທຳການປູກຝັງແບບຍືນຍົງນີ້ ຍັງຊ່ວຍການຂະຫຍາຍຕົວຂອງບັນດາແມງໄມ້ ແລະ ສັດຊະນິດຕ່າງໆ ທີ່ເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ການປູກຝັງ, ນອກຈາກນີ້ ວິທີການກະສິກຳແບບຍືນຍົງນີ້ ຍັງຊ່ວຍຄືນຄວາມອຸດົມສົມບູນໃຫ້ກັບດິນ ໂດຍການນຳໃຊ້ຝຸ່ນທຳມະຊາດເຂົ້າໃນການປູກລູກດິນ. ຮັກສາພືດ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ທີ່ມີຕາມທຳມະຊາດໄວ້ ເພື່ອຮັກສາໜ້າດິນ (ເບິ່ງພາກທີ 15). ການທີ່ທຳການຜະລິດທັນຍະພືດຫຼາຍໆຊະນິດໃນລະດູການຜະລິດໜຶ່ງໆນັ້ນ ມັນຈະຊ່ວຍໃຫ້ຊຸມຊົນນັ້ນມີອາຫານຄົບຖ້ວນທີ່ມີສານອາຫານທີ່ດີຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງທຸກໆຄົນໄວ້ບໍລິໂພກ.

ລະບົບຊີວະພາບປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງນ້ຳບໍ່ໃຫ້ເຫຼືອດແຫ້ງ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພິດ.

ຄືດັ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນມີແຕ່ການກະສິກຳແບບຍືນຍົງເທົ່ານັ້ນ ທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ການເຮັດອຸດສະຫະກຳ ການກະສິກຳ ແລະ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ນັ້ນ ເປັນເຫດໃຫ້ດິນສູນເສຍຄວາມຊຸ່ມຊື່ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ນ້ຳຕາມຫ້ວຍຮ່ອງຕ່າງໆແຫ້ງຂອດໃນລະດູແລ້ງ. ນອກຈາກນີ້ ປຸຍເຄມີ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ທີ່ໃຊ້ໃນຂະບວນການຜະລິດອຸດສະຫະກຳ ກະສິກຳນັ້ນ ກໍ່ຈະໄຫຼໄປປົນເປື້ອນແມ່ນ້ຳ ແລະ ທະເລສາບຈົນເກີດມົນລະພິດກັບແມ່ນ້ຳ ແລະ ທະເລສາບດັ່ງກ່າວ.

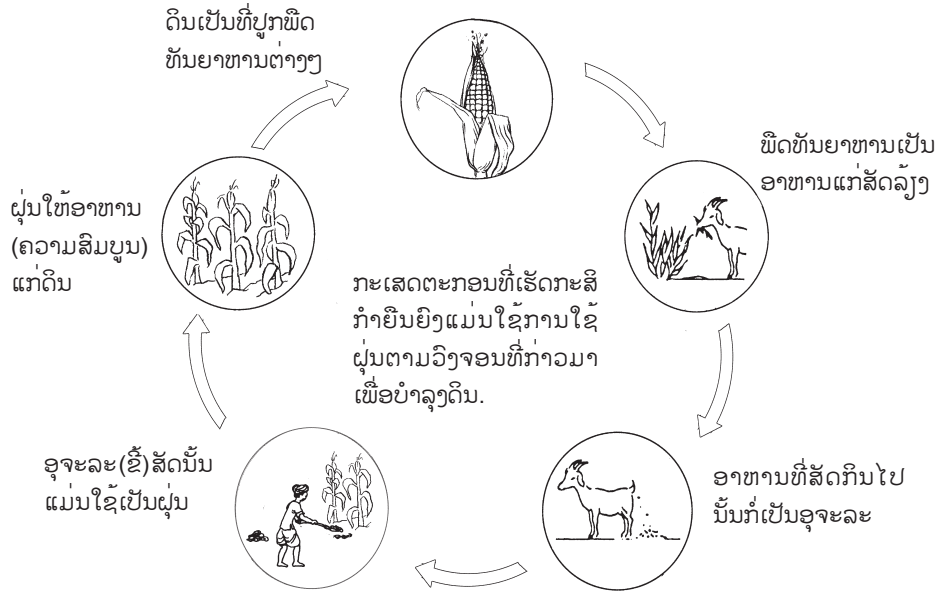
ລະບົບຊີວະພາບປົກປັກຮັກສາຊຸມຊົນຈາກຄວາມທຸກຍາກ.

ການດຳລົງຊີວິດ ຫຼື ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງແຕ່ລະຊຸມຊົນນັ້ນມັນຂຶ້ນຢູ່ກັບການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ນັ້ນໄດ້ຫຼາຍໜ້ອຍສຳໃດ. ເມື່ອບັນດາແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີນັ້ນໝົດໄປ ຄວາມທຸກຍາກກໍ່ຈະຄ່ອຍໆເຂົ້າມາແທນທີ່. ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ໃນພື້ນທີ່ການເຮັດອຸດສະຫະກຳການກະສິກຳ, ມັນນຳມາເຖິງໜີ້ສິນແກ່ບາງຄົນ ແລະ ຂາດແຄນທີ່ດິນທຳກິນແກ່ຫຼາຍໆຄົນໃນຊຸມຊົນນັ້ນໆ.

ການຟື້ນຟູສາຍໄຍຊີວິດ

ໃນລະບົບສາຍໄຍຊີວິດ, ເມື່ອສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຊະນິດໃດໜຶ່ງຕາຍລົງໄປມັນຈະມີຜົນຕໍ່ກັບຄົນ ແລະ ສິ່ງມີຊີວິດອື່ນໆອີກຫຼາຍຊະນິດ. ດັ່ງໃນເລື່ອງຕົວຢ່າງໃນບົດທີໜຶ່ງ ທີ່ປະຊາຊົນເມືອງມັງກູາຣາໂຕ ທີ່ໄດ້ພະຍາຍາມເຮັດໃຫ້ສາຍໄຍຊີວິດກັບມາມີຄວາມສົມບູນຄືນ. ໃນຕອນທີ່ເຂົາເຈົ້າສູນເສຍປ່າໄມ້ນັ້ນ ເຂົາເຈົ້າກໍ່ເສຍແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ແຫຼ່ງລາຍໄດ້ໄປນຳ. ການສູນເສຍປ່າທີ່ເປັນທັງແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ເປັນທັງທີ່ກຳບັງເພື່ອປ້ອງກັນໄພທຳມະຊາດຕ່າງໆໄປ ເມື່ອລົມພາຍຸເຂົ້າມາເຂົາເຈົ້າກໍ່ສູນເສຍບ້ານເຮືອນໄປ ແລະ ເມື່ອພວກເຂົາເຈົ້າຫັນມາປູກປ່າທົດແທນ ພວກເຂົາເຈົ້າຈຶ່ງເຫັນໄດ້ວ່າການປູກປ່ານັ້ນມັນບໍ່ພຽງແຕ່ຊ່ວຍປ້ອງກັນການເຊາະເຈືອນຂອງດິນ ແລະ ສ້າງລາຍໄດ້ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ພາກັນເຮັດນັ້ນ ແມ່ນເປັນການນຳເອົາຊີວິດ (ເຊັ່ນ: ພືດພັນ ແລະ ສັດນາໆຊະນິດ) ກັບຄືນສູ່ຜືນປ່າທີ່ຖືກທຳລາຍນັ້ນ ຊຶ່ງບັນດາພືດພັນ ແລະ ສັດນາໆຊະນິດນັ້ນ ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບສຸຂະພາບຂອງຊຸມຊົນ.

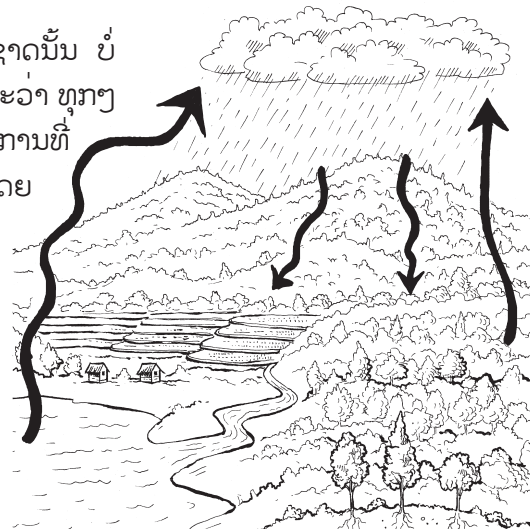
ແຜນວາດ

ການເຮັດວຽກຂອງທຳມະຊາດ

ຢູ່ໃນລະບົບການການເຮັດວຽກຂອງທຳມະຊາດນັ້ນ ບໍ່ມີສິ່ງໃດຕົກຄ້າງເປັນສິ່ງເສດເຫຼືອ ນັ້ນກໍ່ເພາະວ່າ ທຸກໆຢ່າງນັ້ນມີປະໂຫຍດທີ່ຈະສາມາດໃຊ້ຕໍ່ໄດ້. ການທີ່ທຳມະຊາດນຳຊັບພະຍາກອນມາໃຊ້ຄືນ ໂດຍບໍ່ມີສິ່ງເສດເຫຼືອກໍ່ເພາະວ່າ ມັນເຮັດວຽກແບບເປັນວົງຈອນ.

ແຕ່ກໍ່ໜ້າເສຍດາຍທີ່ວ່າວົງຈອນການເຮັດວຽກຂອງທຳມະຊາດນັ້ນ ຖືກມະນຸດແລະ ອຸດສະຫະກຳທຳລາຍ; ຊຶ່ງມັນເຮັດໃຫ້ເກີດບັນດາບັນຫາສຸຂະອະນາໄມຢ່າງຮ້າຍແຮງ. ຕົວຢ່າງທີ່ເຫັນກໍ່ຄືບັນຫາໂລກຮ້ອນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການທຳລາຍວົງຈອນທຳມະຊາດຂອງມະນຸດນັ້ນເອງ (ເບິ່ງໜ້າ 40).

ຈາກເມກກາຍເປັນຝົນທີ່ສົ່ງນ້ຳລົງສູ່ດິນ... ແລະນ້ຳທີ່ຢູ່ດິນກໍ່ກາຍເປັນອາຍລະເທີຍລອຍຂຶ້ນໄປກາຍເປັນເມກ...

ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆມະນຸດເຮົາ ກໍ່ສາມາດເຮັດຄືກັບລະບົບທຳມະຊາດໄດ້.

ນັກສິ່ງເສີມສຸຂະພາບສິ່ງແວດລ້ອມໃນປະເທດ
ຟິລິບປິນ ໄດ້ເວົ້າວ່າ:

“ສິ່ງໃດທີ່ມາຈາກທຳ
ມະຊາດກໍ່ຕ້ອງກັບ
ໄປຫາທຳມະຊາດ”.

ການທີ່ເຂົ້າໃຈຄວາມສຳຄັນຂອງການນຳເອົາສິ່ງທີ່ມາຈາກທຳມະ
ຊາດນັ້ນກັບສູ່ທຳມະຊາດ ນັ້ນກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ພວກເຮົາໄດ້ເຮັດ
ຕາມແບບຂອງລະບົບທຳມະຊາດ ຊຶ່ງມັນເປັນການປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງ
ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງພວກເຮົາເອງນຳ. ການຮຽນແບບວົງຈອນຂອງທຳ
ມະຊາດມາໃຊ້ຕາມບ້ານເຮືອນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ໂຮງຈັກໂຮງງານຕ່າງໆນັ້ນ ມັນເປັນບາດ
ກ້າວລິເລີ່ມນ້ອຍໆຂອງພວກເຮົາໃນການຟື້ນຟູສຸຂະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ. ຍົກຕົວຢ່າງເຊັ່ນ:
ການເຮັດປູຢູໝັກ ແລະ ການນຳເອົາຂວດແກ້ວ ແລະ ກະປ໋ອງກັບມາໃຊ້ໃໝ່ ເປັນວິທີທາງ
ຕາມແບບຕົວຢ່າງຂອງທຳມະຊາດທີ່ສ້າງວົງຈອນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆມາ
ແທນການກຳຈັດຂີ້ເຫຍື້ອ.

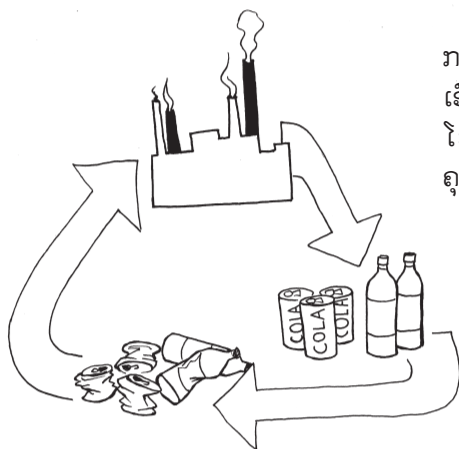
ໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆອຸດສາຫະ ກຳ ກໍ່ສາມາດເຮັດຄືກັບລະບົບທຳມະຊາດໄດ້.

ນັກສິ່ງເສີມສິ່ງແວດລ້ອມໃນປະເທດຟິລິບປິນ ອີກທ່ານ
ໜຶ່ງກໍ່ກ່າວວ່າ:

“ສິ່ງທີ່ອອກມາຈາກໂຮງ
ງານອຸດສາຫະກຳກໍ່ຕ້ອງ
ກັບຄືນໄປຫາໂຮງງານ
ອຸດສາຫະກຳຄືເກົ່າ”.

ບັນດາອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆເປັນຜູ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພິດ. ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳນັ້ນສາມາດ
ຈະເຮັດຕາມແບບວົງຈອນທຳມະຊາດໂດຍການນຳເອົາພະລັງງານ ແລະ ວັດຖຸດິບ ກັບ
ມາໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະບວນການຜະລິດອີກ ຊຶ່ງເຮົາເອີ້ນຂະບວນການຜະລິດດັ່ງກ່າວນັ້ນວ່າ:
ການຜະລິດສະອາດ. ບາດກ້າວທຳອິດ ບັນດາໂຮງງານອຸດສາຫະກຳຕ້ອງໄດ້ນຳເອົາເສດ
ເຫຼືອທັງໝົດທີ່ເກີດຈາກຂະບວນການຜະລິດນັ້ນກັບມາໃຊ້ໃໝ່. ຖ້າພວກສິ່ງເສດເຫຼືອຕ່າງໆ
ເຊັ່ນ: ສານເຄມີທີ່ເປັນພິດ ທີ່ບໍ່ສາມາດນຳກັບມາໃຊ້ໃໝ່ໄດ້ນັ້ນ ທາງໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ
ຕ້ອງມີວິທີການກຳຈັດທີ່ປອດໄພ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ໄດ້ຫຼຸດປະລິມານການນຳໃຊ້
ຫຼືບໍ່ກໍ່ຢຸດໃຊ້ວັດຖຸດິບທີ່ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດສິ່ງເສດເຫຼືອດັ່ງກ່າວເລີຍ. ຖ້າວ່າບັນດາໂຮງງານອຸດ
ສາຫະກຳນັ້ນຍັງຕ້ອງການຈະທຳການຜະລິດຕໍ່ໄປໃນອະນາຄົດ ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຫັນມາທຳການ
ຜະລິດແບບຍືນຍົງໂດຍຄຳນຶງເຖິງການປ້ອງກັນ ແລະ ວາງແຜນປ້ອງກັນລ່ວງໜ້າ, ແລະ
ກໍ່ຄຳນຶງເຖິງສຸຂະພາບຂອງທຸກໆຄົນ, ບໍ່ແມ່ນຄິດເຖິງແຕ່ກຳໄລ ແລ້ວປະປ່ອຍໃຫ້ເກີດໄພ
ອັນຕະລາຍ ແລະ ພະຍາດຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກການຜະລິດ, ການຈັດການກັບຂີ້ເຫຍື້ອ
ອັນຕະລາຍທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິພາບນັ້ນ.

ການໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໜ້ອຍລົງ ພ້ອມໆກັບການນຳເອົາສິ່ງທີ່ມີ ແລະ ສິ່ງທີ່ໃຊ້ແລ້ວ ກັບມາໃຊ້ຄືນອີກນັ້ນ, ໂຮງງານອຸດສາຫະກຳສາມາດຫຼຸດໄພອັນຕະລາຍທີ່ຄຸກຄາມສຸຂະພາບສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພວກເຮົາໄດ້.

ການປ່ອງກັນໄພຮ້າຍຈາກມົນລະພິດ

ມົນລະພິດທີ່ເກີດຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນພິດ ຫຼື ສານພິດຈາກກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງມະນຸດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ, ການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງແລະ ການກະສິກຳນັ້ນ ເປັນໄພອັນຕະລາຍຕໍ່ຜູ້ຄົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຊຶ່ງມົນລະພິດດັ່ງກ່າວຈະແຜ່ຂະຫຍາຍຕາມສະພາບແວດລ້ອມຂອງພວກເຮົາເຊັ່ນ: ໃນອາກາດ, ນ້ຳ ແລະ ໃນດິນ.

ຄົນເຮົາໄດ້ຮັບມົນລະພິດສ່ວນຫຼວງຫຼາຍແມ່ນມາຈາກສິ່ງໃຊ້ສອຍ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ພວກເຮົາໃຊ້ຊີວິດຢູ່ປະຈຳວັນນັ້ນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຄົນເຮົາໄດ້ສຳຜັດກັບມົນລະພິດແມ່ນຜ່ານວິທີທາງດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ຄວັນໄຟ, ໂດຍສະເພາະຄວັນໄຟທີ່ເກີດຈາກການຈູດຢາງ. ຊຶ່ງມົນລະພິດນີ້ ຈະເຂົ້າໄປໃນຮ່າງກາຍຂອງຄົນເຮົາໂດຍຜ່ານທາງລົມຫາຍໃຈ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ຂີ້ເຖົ້າຈາກການເຜົາຜັນກໍ່ເປັນພິດທີ່ໄປປົນເປື້ອນແຫຼ່ງນ້ຳດື່ມ ແລະ ດິນປູກຝັງຂອງພວກເຮົາ.

- ຄວັນໄຟຈາກໂຮງຈັກໂຮງງານຕ່າງໆ, ຊຶ່ງມັນເຮັດໃຫ້ເກີດມົນລະພິດໃນອາກາດ, ໃນນ້ຳ ແລະ ໃນດິນ.

- ສານເຄມີຈາກໂຮງຈັກໂຮງງານ, ເພື່ອງແຮ່, ການຂຸດເຈາະ ແລະ ຜະລິດນ້ຳມັນ ຊຶ່ງຖືກປ່ອຍລົງໃສ່ແຫຼ່ງນ້ຳຕ່າງໆ; ນອກຈາກເຮັດໃຫ້ເກີດມົນລະພິດກັບແຫຼ່ງນ້ຳແລ້ວ ມັນຍັງເຮັດໃຫ້ເກີດມົນລະພິດກັບດິນ ແລະ ອາກາດນຳ.

- ຢາຂ້າແມງໄມ້ ທີ່ນຳມາໃຊ້ໃກ້ກັບແຫຼ່ງນ້ຳ, ແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ຕາມບ້ານເຮືອນ ກໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງໄດ້ ເພາະວ່າເວລາທີ່ເຮົາສືບຊີວິດນັ້ນລະອອງຂອງຢານັ້ນກໍ່ຈະປົວໄປກັບອາກາດ ແລ້ວໄປປົນເປື້ອນແຫຼ່ງນ້ຳ, ອາຫານ ແລະ ອາກາດໃນບ້ານເຮືອນໄດ້.

- ສານເຄມີໃນໝໍ້ໄຟ, ນ້ຳສື, ສີຍ້ອມຜ້າ ແລະ ຈາກການຜະລິດສິ່ງຂອງເອເລັກໂຕນິກຕ່າງໆນັ້ນ ກໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບພວກມັນໄດ້.

• ທໍ່ຄວັນລົດຍົນນັ້ນ ກໍ່ເຮັດໃຫ້ອາກາດ, ນ້ຳ ແລະ ດິນ ເປັນພິດໄດ້ ເຊັ່ນ ກັນ.
ມົນລະພິດທີ່ເກີດຈາກສານພິດນັ້ນ ບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນຜົນຮ້າຍສະເພາະບ່ອນທີ່ຢູ່ອ້ອມງ່ຽບບ່ອນ
ທີ່ປ່ອຍອອກມາເທົ່ານັ້ນ ມັນຍັງມີຜົນຮ້າຍຕໍ່ຄົນ, ສັດ ແລະ ພືດພັນຕ່າງໆທີ່ຢູ່ໄກອອກມາ
ອີກ. ສະນັ້ນ ການປົກປ້ອງຕົນເອງຈາກໄພຮ້າຍທີ່ມາບັນດາຈາກມົນລະພິດ ແລະ ສານພິດ
ນັ້ນ ເປັນສ່ວນທີ່ສຳຄັນໃນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ເບິ່ງໜ້າ 51, 451, 504, 541,
ແລະ ພາກທີ 14, 16 ແລະ ພາກທີ 20 ຫາ 23).

ຫຼັກການປ້ອງກັນລ່ວງໜ້າ

ໃນການຄົ້ນຫາຜະລິດຕະພັນໃໝ່ໆ ແລະ ຜົນກຳໄລທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່ານັ້ນ, ບັນດາບໍລິ
ສັດຍັກໃຫຍ່ຕ່າງໆ ໄດ້ພາກັນພັດທະນາສານເຄມີໃໝ່ໆຫຼາຍພັນຊະນິດຂຶ້ນມາ. ຊຶ່ງສານ
ເຄມີເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຢູ່ຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ສ່ວນຫຼວງຫຼາຍກໍ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຜ່ານການກວດ
ສອບວ່າມີຄວາມປອດໄພໃນການໃຊ້. ເຖິງບໍ່ມີການຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພ ແຕ່ບັນດາ
ສານເຄມີເຫຼົ່ານັ້ນ ກໍ່ຍັງຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດສິນຄ້າມາຂາຍໃຫ້ແກ່ພວກເຮົາທຸກໆ
ມື້ນີ້. ເຖິງວ່າມີຫຼາຍໆຄົນຄິດວ່າ ສານເຄມີເຫຼົ່ານີ້ອາດມີໄພຮ້າຍ ແຕ່ຕາບໃດເຂົາເຈົ້າຍັງພິ
ສູດບໍ່ໄດ້ວ່າ ພວກມັນນັ້ນເປັນອັນຕະລາຍແທ້ໆ; ບັນດາສານເຄມີເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ຈະຍັງຄົງຢູ່ຕາມ
ທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼື ແມ່ນແຕ່ຮ່າງກາຍຂອງພວກເຮົາຕໍ່ໄປ.

ຜູ້ນຳຊຸມຊົນ ແລະ ນັກວິທະຍາສາດຈຳນວນໜຶ່ງໃຊ້ຫຼັກການປ້ອງກັນໄວ້ກ່ອນເປັນ
ແນວທາງໃນການຕັດສິນໃຈ. ຊຶ່ງຫຼັກການປ້ອງກັນໄວ້ກ່ອນລະບຸໄວ້ວ່າ: ຖ້າມີເຫດຜົນທີ່ເຮັດ
ໃຫ້ເຊື່ອວ່າບາງສິ່ງບາງຢ່າງອາດຈະພາໃຫ້ເກີດໄພຮ້າຍໄດ້, ແຕ່ໃນເມື່ອພວກເຮົາຍັງບໍ່ຮູ້ແນ່
ນອນວ່າຈະມີໄພຮ້າຍນັ້ນຫຼືບໍ່, ວິທີທີ່ຈະສາມາດປ້ອງກັນໄພຮ້າຍນັ້ນໄດ້ໃນຕອນນີ້ກໍ່ຄືບໍ່ສູງ
ດີກວ່າ.

ບັນດາປະເທດສ່ວນຫຼາຍແມ່ນປະຕິບັດກົງກັນຂ້າມກັບຫຼັກການປ້ອງກັນໄວ້
ກ່ອນນີ້. ນັ້ນກໍ່ຄືຕ້ອງມີຫຼັກຖານມາຢືນຢັນກ່ອນວ່າສິ່ງນັ້ນໆມີອັນຕະລາຍແທ້ຈິງ ຈິ່ງຈະ
ມີການເຊົາໃຊ້ໄດ້. ຊຶ່ງພວກເຮົາເອີ້ນຫຼັກການນີ້ວ່າ ຫຼັກການບໍ່ເຫັນໂລງສົບບໍ່ຫຼັງນຳຕາ.

ກັນດີກວ່າແກ້

ພາວະໂລກຮ້ອນ

ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດແມ່ນ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນທົ່ວໂລກ ແລະເຊິ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດຫຼາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ຮ້າຍແຮງສຳລັບສຸຂະພາບຂອງຄົນເຮົາ. ໃນບາງພື້ນທີ່ກໍ່ມີນ້ຳຖ້ວມ ແລະພາຍຸທີ່ຮຸນແຮງ, ແລະໃນບາງພື້ນທີ່ກໍ່ມີຝົນຫນ້ອຍ ແລະໄພແຫ້ງແລ້ງຫຼາຍຂຶ້ນ.

ສະຖານະການດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນເອີ້ນວ່າການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ຫຼືພາວະໂລກຮ້ອນ, ມັນແມ່ນເຮັດໃຫ້ມີບັນຫາສະພາບແວດລ້ອມຕ່າງໆເຊິ່ງລວມທັງການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງມົນລະພິດໃນນ້ຳ, ອາກາດ ແລະການສູນເສຍສັດປ່າຕ່າງໆ. ບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ເກີດການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງໃນອຸນຫະພູມຂອງໂລກທີ່ຄ່ອຍເພີ່ມຂຶ້ນ ເທື່ອລະເລັກລະຫນ້ອຍເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ກາຍເປັນຫຼາຍໄດ້, ນີ້ເປັນສາເຫດກໍ່ໃຫ້ເກີດການປ່ຽນແປງທາງອາກາດຢ່າງຖາວອນ.

ສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດເຮັດໃຫ້ເກີດໄພພິບັດທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ຄົນໃນທົ່ວທຸກແຫ່ງ. ຄວາມຮຸນແຮງພາຍຸ ແລະໄພນ້ຳຖ້ວມໄດ້ທຳລາຍບ້ານເຮືອນ ແລະພືດພັນທັນຍາຫານ, ໄພແຫ້ງແລ້ງເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມຂາດແຄ້ນອົດຍາກ, ແລະແມງໄມ້ ແລະສັດຕ່າງໆເປັນພາຫະແຜ່ເຊື້ອພະຍາດໃນເວລາທີ່ພວກມັນຍ້າຍອອກໄປບ່ອນໃໝ່ເພາະວ່າການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ຕົ້ນເຫດຂອງພາວະໂລກຮ້ອນ

ສະພາບແວດລ້ອມແມ່ນມີຄວາມສາມາດຕາມທຳມະຊາດທີ່ຈະດູດຊັບເອົາມົນລະພິດຕ່າງໆໄດ້. ແຕ່ຖ້າຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມນັ້ນມີມົນລະພິດຫຼາຍເກີນໄປ ໂລກຂອງພວກເຮົາກໍ່ບໍ່ສາມາດດູດເອົາໄດ້. ຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງສະຕະວັດມາແລ້ວ ທີ່ມະນຸດເຮົາໄດ້ຊຸດຄົ້ນເອົານ້ຳມັນ ແລະ ຖານຫີນມາໃຊ້ເຜົາເປັນພະລັງງານ, ຊຶ່ງປະລິມານຂອງມົນລະພິດທີ່ປ່ອຍອອກສູ່ສະພາບແວດລ້ອມນັ້ນມີປະລິມານເພີ່ມຂຶ້ນໄວຫຼາຍກວ່າແຕ່ກ່ອນ. ການປ່ອຍມົນລະພິດອອກສູ່ສະພາບແວດລ້ອມກໍ່ເປັນຕົ້ນເຫດອັນໜຶ່ງທີ່ພາໃຫ້ເກີດພາວະໂລກຮ້ອນ. ແລະ ອີກໜຶ່ງສາເຫດຂອງໂລກຮ້ອນແມ່ນມາຈາກການຜະລິດສານເຄມີເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະບວນການຜະລິດ. ຊຶ່ງສານເຄມີເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ເກີດມົນລະພິດໃນອາກາດທີ່ສະພາບແວດລ້ອມບໍ່ສາມາດດູດເອົາໄດ້. ສະນັ້ນມັນກໍ່ເລີຍກາຍເປັນສາເຫດອີກອັນໜຶ່ງທີ່ພາໃຫ້ໂລກຮ້ອນ.

ຄວາມບໍ່ເກົ່າທຽມ ແລະ ບໍ່ເປັນທຳໃນການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານັ້ນຢ່າງບໍ່ຍືນຍົງ ກໍ່ເປັນອີກສາເຫດໜຶ່ງຂອງພາວະໂລກຮ້ອນ. ບັນດາປະເທດຮັ່ງມີ ເຊັ່ນ: ປະເທດອາເມລິກາ ແມ່ນໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຕ່າງໆ ແລະ ກໍ່ໃຫ້ເກີດມົນລະພິດຫຼາຍເກີນໄປໂພດ ເພື່ອເຂົາເຈົ້າຈະໄດ້ມາຊຶ່ງຜົນກຳໄລ ແລະ ຄຸນນະພາບການດຳລົງຊີວິດທີ່ດີມີມາດຕະຖານ. ເມື່ອບັນດາປະເທດທີ່

ດ້ອຍພັດທະນາ ເລີ່ມການພັດທະນາຢ່າງບໍ່ຍືນຍົງຕາມແບບອາເມລິການັ້ນ, ບັນຫາມົນລະພິດກໍ່ຢຶ່ງເພີ່ມຄວາມຮຸນແຮງເກີນທີ່ໂລກຈະຮັບໄດ້. ການທີ່ຈະປ້ອງກັນໄພພິບັດ ທີ່ເກີດຈາກພາວະໂລກຮ້ອນ ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວໃນຂ້າງເທິງ ແລະ ໄພພິບັດອື່ນໆທີ່ຮ້າຍແຮງກວ່າກຳລັງຄົບຄານເຂົ້າມາໄດ້ນັ້ນ, ທັງປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ ແລະ ປະເທດກຳລັງພັດທະນາຕ້ອງໄດ້ປ່ຽນພຶດຕິກຳການນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຕ່າງໆຢ່າງຍືນຍົງ. ໄພຈາກທຳມະຊາດ ແລະ ສານເຄມີຕ່າງໆ ແລະ ເລີ່ມໃຊ້ພະລັງງານສະອາດ ແລະ ຂະບວນການຜະລິດທີ່ສະອາດ. ພວກເຮົາທຸກຄົນຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປ່ຽນແປງຂອງສັງຄົມຂອງພວກເຮົາ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຊັບພະຍາກອນຫຼາຍຄວນຈະປະກອບສ່ວນຫຼາຍຂຶ້ນຕໍ່ກັບໃຫ້ຂະບວນການ. (ເບິ່ງພາກທີ 23)

